upf. Universitat Pompeu Fabra Barcelona — Facultat d'Humanitats	***MATERIA(L)MENT.*** **LABORATORI DE PENSAMENT, CRÍTICA I GESTIÓ CULTURAL** **EDICIÓ 2025-2026**

Pendent de publicació curs 2026-27

DESTINATARIS DE L'ACTIVITAT

Aquesta residència està dirigida a estudiants de màster, doctorat i grau en Humanitats de la Universitat Pompeu Fabra, però també està oberta a totes aquelles persones qui vulguin ampliar els seus coneixements sobre art, gestió cultural, museografia...

OBJECTIU DEL CURS

MATERIA(L)MENT és una **Activitat formativa dins del Minor en Creació i pràctica cultural** que proposa una formació innovadora en l'àmbit de les arts, la cultura i el pensament crític. Adreçat a estudiants de qualsevol àrea de coneixement, el programa integra pràctica artística, experimentació col·lectiva i gestió cultural en un entorn real com el Museu Tàpies.

En aquest context, la figura d'**Antoni Tàpies** esdevé un punt de partida essencial: el seu treball artístic i textual ofereix una matèria primera des d'on explorar i repensar la pràctica artística, les institucions culturals i el paper de l'exposició com a espai de recerca i pensament. Tàpies, amb la seva combinació de matèria, espiritualitat i reflexió crítica, ens convida a entendre l'art no només com a producció d'objectes, sinó com a procés d'investigació capaç d'interpel·lar el món i transformar-lo.

Eixos de treball vinculats a la programació del Museu Tapies i la seva col·lecció.

- **Interdisciplinarietat activa**: trobada de sabers i metodologies diverses.
- **Innovació pedagògica**: aprenentatge basat en la pràctica, la incertesa i l'especulació.
- **Pensament contemporani**: influències del neomaterialisme, l'ecologia, els feminismes i les pràctiques crítiques.

MARC CONCEPTUAL

Inspirat pel pensament **neomaterialista**, **MATERIA(L)MENT** situa la matèria, la interdependència i la desjerarquització del saber al centre de la seva proposta pedagògica. El laboratori promou un aprenentatge que entrellaça disciplines com l'antrolopología, la ciencia, el dret, l'art, la política… basat en la incertesa i l'especulació, treballant des de la cura, la pràctica artística i l'imaginari col·lectiu.

El Museu Tàpies no només acull el laboratori, sinó que esdevé part activa del procés formatiu. Es concep el museu com un espai inserit en un ecosistema cultural viu, que

dialoga amb els públics, els agents i les problemàtiques contemporànies. Lluny de l'autoreferencialitat institucional, el laboratori entén el museu com un lloc des d'on repensar la cultura com a pràctica vital, social i transformadora. A més, la col·lecció del Museu i les seves exposicions temporals, en particular *Antoni Tàpies. El moviment perpetu del mur* (12 febrer - 6 setembre 2026), serviran com a nucli torno al qual situar algunes de les reflexiones i pràctiques del laboratori.

Aquest minor vol contribuir a formar futures professionals i investigadors/res amb una mirada crítica, creativa i compromesa, capaces d'abordar els reptes culturals del present amb rigor, sensibilitat i capacitat d'innovació.

PROGRAMA

El **laboratori** es planteja com un **seminari de nou sessions**, dividides en **tres blocs**, que s'iniciaran el **12 de febrer** i finalitzaran el **7 de maig**, amb una sessió setmanal cada **dijous**. **Primera sessió**: Presentació i explicació del funcionament.

- **Sessions teòriques**: Exploració de conceptes vinculats a la matèria (cos, desig, expressió, gest...), dirigides per especialistes i docents. Aquestes sessions es complementaran amb lectures i l'anàlisi d'obres de la col·lecció Tàpies i exposicions vigents.
- **Sessions pràctiques**: Sessions dirigides per artistes amb un enfocament processual i experimental.
- **Sessions de treball col·lectiu**: Elaboració d'un treball final, en el format consensuat des del grup que reculli les idees i reflexions principals del curs. Aquest treball pot ser un Fanzine, un projecte visual, una activitat de mediació, un podcast...

El programa es divideix en tres blocs interconnectats, que aborden la gestió cultural des d'una perspectiva crítica, creativa i col·laborativa:

- **Mediació i públics**
- **Creació, curadoria i investigació**
- **Museus i governança**

Cada sessió combina treball grupal, workshops amb artistes i especialistes, exercicis i activitats vinculades tant a les exposicions com a altres programes del Museu Tàpies. Un espai per experimentar, imaginar i intervenir en la cultura des de la interdisciplinarietat, la reflexió crítica i la creativitat col·lectiva.

Al llarg del curs, les participants no només rebran formació teòrica i pràctica, sinó que també **podran dissenyar i impulsar un projecte col·lectiu** vinculat a les idees, temàtiques i espais treballats. Aquest procés serà acompanyat i compartit dins del grup com a part central de l'aprenentatge.

Pendent d'actualització Urs 2026-27

PRINCIPIS DEL LABORATORI

1. Co-investigació

La formació es basa en una anàlisi crítica de les necessitats dels participants. El laboratori generarà una publicació col·lectiva (analògica i digital) que funcioni com un manifest i garanteixi la continuïtat del projecte.

2. L'arxiu existent i l'arxiu per fer

Es treballarà la relació entre l'arxiu acadèmic i museístic i els materials generats durant la residència, posant en diàleg les seves tensions, absències i reescriptures. L'exploració incorporarà el concepte d'anarxiva, entenent-lo com una pràctica que desestabilitza les lògiques jeràrquiques i normatives de l'arxiu tradicional, i que obre espais per a formes alternatives de memòria, classificació i transmissió.

3. Llocs de trobada

El laboratori es concep com un espai de confluència entre el pensament acadèmic, la creació i la crítica a Barcelona.

4. Xarxa d'artistes, investigadores i alumnes

Es promourà una xarxa d'artistes i investigadores joves que puguin seguir connectant-se a través de trobades, tutories i un programa de mentories. Aquesta xarxa oferirà suport continu als projectes en curs, amb l'opció de crear una plataforma digital per facilitar aquestes connexions.

5. Rigor i pensament crític

Es dissenyarà un programa que proporcioni eines d'investigació d'alt nivell, amb la participació de pensadors/es referents i un format dinàmic que superi la classe magistral. Es fomentaran espais de discussió "situats" per evitar exposicions informatives unidireccionals.

Les competències clau del **LABORATORI MATERIA(L)MENT** es poden resumir en cinc àmbits:

1. **Pensament crític i reflexiu** → Capacitat d'anàlisi d'obres i pràctiques artístiques, debat crític i transversalitat del coneixement.
2. **Creativitat i experimentació** → Ús de metodologies híbrides, exploració de la matèria i co-creació artística.
3. **Recerca i metodologia** → Desenvolupament de processos d'investigació, documentació i producció d'una publicació crítica.
4. **Treball col·lectiu i xarxa** → Participació en comunitats d'aprenentatge, creació de xarxes entre artistes i investigadors.
5. **Professionalització** → Habilitats per a la gestió de projectes artístics, formats expositius i connexió amb el món cultural.

Plantejament actualització curs 2026-27

El laboratori **MATERIA(L)MENT** es configura com un espai d'experimentació on la creació i el pensament es retroalimenten. A través d'una metodologia híbrida i col·lectiva, es busca desenvolupar noves formes de coneixement i pràctiques artístiques que transcendeixin les estructures tradicionals de producció cultural.

MATERIA(L)MENT no només aposta per la pràctica artística i la reflexió crítica, sinó que també afavoreix la **professionalització de l'alumnat,** facilitant l'adquisició d'eines teòriques, tècniques i metodològiques d'última generació en l'àmbit de la gestió i la mediació culturals.

Més enllà de la formació tradicional, el laboratori es proposa com un espai experimental, obert a la investigació, que incorpora les tendències més recents en filosofia, crítica contemporània i estudis patrimonials, tot situant la matèria i les pràctiques col·lectives al centre del procés.

LLOC

La meitat de les sessions es realitzaran a l'aulari del Campus de la Ciutadella UPF i l'altra meitat al Museu Tàpies.

Un cop iniciat el curs, s'avisarà de la relació de dates corresponents a cada centre.

CALENDARI DEL CURS

Tots els dijous de febrer a maig (excepte els festius i els del període d'exàmens).
Dates 2026: 12, 19 i 26 de febrer; 5 i 26 de març; 9, 16 i 30 d'abril i 7 de Maig
Hora: de 17.30 a 20.30 h.
9 sessions - Una tarda a la setmana (3h)

SISTEMA D'AVALUACIÓ

La participació en el programa **MATERIA(L)MENT** implica el compromís actiu amb el procés formatiu col·lectiu, així com el respecte als ritmes i dinàmiques de treball compartides al llarg del curs acadèmic.

Les participants es comprometen a:

- Assistir de manera regular i puntual a les sessions programades, així com a participar activament en totes les activitats associades al laboratori, tant dins com fora del Museu Tàpies.
- Col·laborar en les dinàmiques grupals, els workshops i les pràctiques vinculades al Museu Tàpies, així com en la presentació final dels projectes desenvolupats.
- Impulsar i desenvolupar un projecte col·lectiu, vinculat a les temàtiques treballades al llarg del curs, com a part integrant del procés d'aprenentatge.

Amb la finalitat de garantir la qualitat i continuïtat del treball col·lectiu, es requerirà:

Programa en actualització curs 2026-27

- Una assistència mínima del 75% de les sessions per poder obtenir el reconeixement acadèmic del minor i dels crèdits ECTS corresponents.
- Les absències no justificades, les faltes reiterades de puntualitat o la manca de compromís en el seguiment del programa podran comportar la baixa del laboratori.

El desenvolupament del projecte col·lectiu i la participació en les accions públiques del programa estaran subjectes a la valoració contínua de l'equip docent, tenint en compte la implicació, l'evolució i la coherència amb els objectius del curs.

MATERIA(L)MENT es concep com un espai compartit de responsabilitat i creació, i la permanència al programa suposa una actitud respectuosa, col·laborativa i proactiva envers el grup, el procés i les institucions implicades.

VALOR ACADÈMIC- CERTIFICAT

2 ECTS

PROFESSORAT

L'activitat està coordinada per la professora Júlia Lull UPF i Per Pablo Allepuz Cap de col·leccions del Museu Tàpies.

El professorat i l'equip docent de MATERIA(L)MENT està format per professores i investigadors/es de la Universitat Pompeu Fabra, així com per personal de continguts i tècnic del Museu Tàpies, amb una trajectòria consolidada en l'àmbit de la gestió cultural, la mediació i la pràctica artística. A més, el laboratori comptarà amb la participació activa d'artistes i agents culturals en residència tant a la UPF com al museu, que aportaran perspectives diverses, pràctiques experimentals i coneixement situat a partir dels seus processos de recerca i creació.

PREU DEL CURS

Preu: 10 euros

INSCRIPCIÓ I PAGAMENT

Les inscripcions es podran fer fins al dia 6 de febrer 2026 enviant un e-mail a **humanitats@upf.edu** amb les següents dades:
Títol del missatge: Inscripció al curs *MATERIA(L)MENT.*
LABORATORI DE PENSAMENT, CRÍTICA **I GESTIÓ CULTURAL**

Cos del missatge:
Nom, cognoms
DNI
Telèfon
e-mail

S'informarà per e-mail la forma de pagament a partir del dia 2 de gener.

Pendent aprovació curs 2026-27